

O'ZBEKISTON VA ARAB MAMLAKATLARI MUNOSABATLARINING IQTISODIY NATIJALARI

Davlatov Javlon Nurmuhammad o'g'li

Namangan davlat universiteti tarix yo'nalishi 1-kurs magistranti

Annotatsiya:

mazkur maqola Keyingi yillarda O'zbekistonning arab davlatlari bilan olib borilayotgan faol iqtisodiy munosabatlari haqida.

Kalit so'zlar: Shavkat Mirziyoyev, Saudiya Arabistoni, BAA, Zoid Ol Nahayon.

Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2017 yil may oyida Arab-musulmon mamlakatlari va AQSh sammitida ishtirok etish uchun Saudiya Arabistoniga tashrifi o'zaro munosabatlar tarixida muhim voqea bo'ldi. Ikki mamlakat tashqi ishlar vazirliklari o'rtasida siyosiy maslahatlashuvlar o'tkazish mexanizmi yaratilgan, uning uchinchi yig'ilishi 2018 yil dekabr oyida Riyoz shahrida bo'lib o'tdi. Bugungi kunda O'zbekiston va Saudiya Arabistoni o'rtasidagi savdo aylanmasi hajmi ikki mamlakatning iqtisodiy imkoniyatlariga mos kelmaydi. Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, 2019 yil yanvar-noyabr oylarida o'zaro savdo hajmi qariyb 60 million dollarni tashkil etgan. Bugungi kunga kelib mamlakatimizda Saudiya Arabistoni sarmoyadorlari ishtirokida 10 ta kompaniya faoliyat olib bormoqda. Ulardan to'rttasi 100 foiz xorij kapitali asosida tashkil etilgan. Ikki mamlakat o'rtasidagi hamkorlik diniy-ma'rifiy sohada ham rivojlanib bormoqda. Har yili mamlakatimizning o'n mingdan ziyod fuqarosi Haj va Umra amallarini ado etmoqda. Jumladan, 2019 yil 30 mingdan ortiq yurtdoshimiz Umra, 7 mingdan ortiq kishi Haj ziyoratlarini bajardi.

Tomonlar sayyohlik sohasidagi hamkorlikni rivojlantirishga ham alohida ahamiyat qaratmoqda. Turizmni rivojlantirish Davlat qo'mitasi bergan ma'lumotga ko'ra, 2019 yil Saudiya Arabistonidan O'zbekistonga kelgan sayyohlar soni 2018 yilga nisbatan qariyb 170 foizga oshgan. Bugungi kunda, ikki tomonlama munosabatlarni huquqiy jihatdan tartibga soluvchi 11 ta bitim mavjud bo'lib, ularning 5 tasi hukumatlararo va 6 tasi idoralararo kelishuvlarni tashkil etadi.

Birlashgan Arab Amirliklari tarixan qisqa davrda – ellik yilda sahro qo‘ynida mo‘jiza yaratib, iqtisodiyot, innovatsiya, savdo, moliya va turizm bo‘yicha dunyo markazlaridan biriga aylanganini, O‘zbekiston shu sohalarida hamkorlik qilish va tajriba almashishdan manfaatdor ekanini qayd etdi.

Muhammad bin Zoid Ol Nahayon O‘zbekistonda iqtisodiyotni liberallashtirish, investitsiya muhitini yaxshilash va davlatning xalqaro nufuzini mustahkamlash borasida amalga oshirilayotgan ishlarga yuqori baho berdi.

Eslatib o‘tamiz, O‘zbekiston Respublikasi va Birlashgan Arab Amirliklari o‘rtasida diplomatik aloqalar 1992 yil 25 oktabrda o‘rnatilgan. Yaqinda ikki tomonlama munosabatlar tarixida ilk bor O‘zbekiston Respublikasining Birlashgan Arab Amirliklaridagi Favqulodda va muxtor elchisi tayinlandi.

Yurtimizda BAA investitsiyalari ishtirokida 107 ta korxona faoliyat yuritib kelmoqda. Ushbu mamlakat firma va kompaniyalarining 28 ta vakolatxonasi ochilgan. Ular asosan to‘qimachilik mahsulotlari, qurilish materiallari, meva konservalari, poligrafiya, ulgurji savdo, umumiy ovqatlanish tarmoqlari, xizmat ko‘rsatish yo‘nalishlarida ish olib bormoqda. 2018 yilda ikki mamlakat o‘rtasidagi savdo aylanmasi hajmi qariyb 400 million dollarni tashkil etgan.

Davlatimiz rahbari bu ko‘rsatkich avvalgi yillarga nisbatan o‘sgani, lekin tomonlarning salohiyatini hisobga olganda, yetarli darajada emasligini ta’kidladi. Shu bois muzokaralarda ikki mamlakat o‘rtasidagi hamkorlikni har tomonlama kengaytirish, savdo-iqtisodiy, investitsiyaviy, innovatsion, bank-moliya, madaniy-gumanitar va boshqa sohalaridagi amaliy aloqalarni mustahkamlash masalalari muhokama etildi.

Joriy yil 12 mart kuni Toshkentda bo‘lib o‘tgan Savdo-iqtisodiy va ilmiy-texnikaviy hamkorlik bo‘yicha O‘zbekiston-BAA hukumatlararo komissiyasining uchinchi yig‘ilishi natijalari ijobiy baholandi. Hukumatlararo komissiya oldiga yaqin yillarda o‘zaro savdo aylanmasi hajmini 1 milliard dollarga yetkazish, buning uchun tovar yetkazib berishni ko‘paytirish, xomashyoni qayta ishlash va qo‘shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish bo‘yicha qo‘shma loyihalarni amalga oshirish vazifasi qo‘yildi.

Ikki mamlakat o‘rtasida turizm sohasida ham ulkan salohiyat bor. Amirliklar aholisi buyuk allomalarimiz maqbaralarini ziyorat qilish, tabiatimiz manzaralaridan bahra

olishga orzumand. O'tgan yili BAAdan yurtimizga kelgan sayohatchilar soni 1,5 barobar o'sgan.

Prezidentimizning yaqinda imzolangan farmoniga muvofiq, yurtimizda Birlashgan Arab Amirliklari fuqarolari uchun vizasiz rejim belgilandi. Bu O'zbekiston va Birlashgan Arab Amirliklari o'rtasida nafaqat turizmni rivojlantirish, balki savdo-iqtisodiy, ilmiy-texnikaviy va madaniy hamkorlikni yanada faollashtirishga xizmat qilishi ta'kidlandi.

Kengaytirilgan tarkibdagi muzokaralardan so'ng ikki tomonlama imzolangan hujjatlarni almashish marosimi bo'ldi.

O'zbekiston Respublikasi va BAA o'rtasida Qo'shma bayonot qabul qilindi. Investitsiyalar, moliya, muqobil energetika, sanoat va infratuzilmani rivojlantirish, qishloq xo'jaligi, bojxona ma'muriyatchiligi, madaniyat va boshqa sohalardagi hamkorlik bo'yicha imzolangan hujjatlar almashildi. Umuman, tashrif doirasida umumiy qiymati 10 milliard dollardan ortiq bo'lgan kelishuvlarga erishilgani ma'lum qilindi.

Shundan so'ng, Prezident Shavkat Mirziyoev va Abu-Dabi Amirligi valiahdi Muhammad bin Zoid Ol Nahayonning tor doiradagi uchrashuvi bo'lib o'tdi. Samimiy muloqot chog'ida siyosat, investitsiya, xavfsizlik sohalari yuzasidan fikr almashildi. Savdo-iqtisodiy aloqalarni kengaytirish, energetika va infratuzilma yo'nalishida qo'shma loyihalarni ishlab chiqish, fan-texnologiya va ta'lim sohasida hamkorlikni rivojlantirishga kelishib olindi.

Uchrashuvda xalqaro va mintaqaviy ahamiyatga molik masalalarga ham to'xtalib o'tildi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligi: http://mfe.uz/uzb//xalqaro_munosabatlar/xalqaro_tashkilotlar/
2. O'zbekistonning xalqaro aloqalari <http://www.mfa.uz> Uzbekistan
3. [http:// www.tiv.uz](http://www.tiv.uz) sayti

Muallif(lar)ning F.I.SH. (to‘liq)	Davlatov Javlon Nurmuhammad o‘g‘li
Lavozimi, ilmiy darajasi, unvoni	Magistr
Ish joyi	
Telefoni (kodi bilan)	+998883231994
E-mail	Javlon4274@gmail.com
Sho‘ba nomi	
Maqolaning mavzusi	O‘zbekiston va Arab mamlakatlari munosabatlarining iqtisodiy natijalari.

